

5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun

(Resmî Gazete ile yayımı : 12.6.1995 Sayı : 22311)

Kanun No
4110

Kabul Tarihi
7.6.1995

MADDE 1. – 5.12.1951 tarihli ve 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 2 nci maddesinin 1 ve 3 numaralı bendleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

1. Herhangi bir şekilde dil ve yazı ile ifade olunan eserler ve her biçim altında ifade edilen bilgisayar programları ve bir sonraki aşama da program sonucu doğurması koşuluyla bunların hazırlık tasarımları,

3. Bedii vasfı bulunmayan her nevi teknik ve ilmi mahiyette fotoğraf eserleriyle, her nevi haritalar, planlar, projeler, krokiler, resimler, coğrafya ve topoğrafya'ya ait maket ve benzerleri, herçşit mimarlık ve şehircilik tasarım ve projeleri, mimarî maketler, endüstri, çevre ve sahne tasarım ve projeleri.

Arayüzüne temel oluşturan düşünce ve ilkeleri de içine almak üzere, bir bilgisayar programının herhangi bir ögesine temel oluşturan düşünce ve ilkeler eser sayılmazlar.

MADDE 2. – 5846 sayılı Kanunun 4 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 4. – Güzel sanat eserleri, estetik değere sahip olan;

1. Yağlı ve suluboya tablolar; her türlü resimler, desenler, pasteller, gravürler, güzel yazılar ve tezhipler, kazıma, oyma, kakma veya benzeri usullerle maden, taş, ağaç veya diğer maddelerle çizilen veya tespit edilen eserler, kaligrafi, serigrafı,

2. Heykeller, kabartmalar ve oymalar,

3. Mimarlık eserleri,

4. El işleri ve küçük sanat eserleri, minyatürler ve süsleme sanatı ürünleri ile tekstil, moda tasarımları,

5. Fotoğrafik eserler ve slaytlar,

6. Grafik eserler,

7. Karikatür eserleri,

8. Her türlü tiplerdir.

Krokiler, resimler, maketler, tasarımlar ve benzeri eserlerin endüstriyel model ve resim olarak kullanılması, düşünce ve sanat eserleri olmak sıfatlarını etkilemez.

MADDE 3. – 5846 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bentler eklenmiştir.

10. Bir bilgisayar programının uyarlanması, düzenlenmesi veya herhangi bir değişim yapılması;

11. Belli bir maksada göre ve hususi bir plan dahilinde verilerin ve materyallerin seçilip derlenmesi sonucu ortaya çıkan veri tabanları (Ancak, burada sağlanan koruma, veri tabanı içinde bulunan veri ve materyalin korunması için genişletilemez.)

MADDE 4. – 5846 sayılı Kanunun 8 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 8. – Bir eserin sahibi, onu meydana getirendir.

Aralarındaki özel sözleşmeden veya işin mahiyetinden aksi anlaşılmadıkça, memur, hizmetli ve işçilerin işlerini görürken meydana getirdikleri eserlerin malî hak sahipleri bunları çalıştıran veya tayin edenlerdir. Tüzel kişilerin uzuvları hakkında da bu kural uygulanır.

Bir işlenmenin sahibi, asıl eser sahibinin hakları mahfuz kalmak şartıyla, onu işleyendir.

Bir eserin yapımcısı veya yayımlayıcısı, ancak eserin sahibi yapacağı sözleşmeye göre malî hakları kullanabilir.

Sinematografik eserlerde; yönetmen, özgün müzik bestecisi ve senaryo yazarı, eserin birlikte sahibidirler. Eserin birlikte sahipleri, malî hakları, yapacakları bir sözleşmeyle ve uygun bir bedel karşılığında yapımcıya devredebilirler.

Sinematografik eserin birlikte sahipleri malî haklarını devrettikten sonra, aksine ya da özel bir hüküm bulunmadığı takdirde yapımcı tarafından eserin çoğaltımına, dağıtımına, kamuya arzına, kablolu iletimine, televizyon ya da başka araçlarla yayımına, alt yazı yazılmasına ya da dublajına itiraz edemezler.

MADDE 5. – 5846 sayılı Kanunun 11 inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Umumî yerlerde veya radyo-televizyon aracılığı ile verilen konferans ve temsillerde, mutad şekilde eser sahibi olarak tanıtılan kimse o eserin sahibi sayılır, meğer ki, birinci fıkradaki karine yoluyla diğer bir kimse eser sahibi sayılsın.

MADDE 6. – 5846 sayılı Kanunun 15 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Eser niteliğindeki mimarî yapılarda, yazılı istem üzerine eserin görülen bir yerine, eser sahibinin uygun göreceği malzeme ile silinmeyecek biçimde eser sahibinin adı yazılır.

MADDE 7. – 5846 sayılı Kanunun 17 nci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Aslın maliki, eser sahibi ile yapmış olduğu sözleşme şartlarına göre eser üzerinde tasarruf edebilir. Ancak eseri bozamaz ve yok edemez ve eser sahibinin haklarına zarar veremez.

Eserin tek ve özgün olması durumunda eser sahibi, kendisine ait tüm dönemleri kapsayan çalışma ve sergilerde kullanmak amacıyla, koruma şartlarını yerine getirerek iade edilmek üzere eseri isteyebilir.

MADDE 8. – 5846 sayılı Kanunun 22 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 22. – Bir eserin aslını veya işlenmelerini kısmen ya da tamamen çoğaltma hakkı, münhasıran eser sahibine aittir.

Eserlerin aslından ikinci bir kopyasının çıkarılması ya da eserin işaret, ses ve görüntü nakil ve tekrarına yarayan, bilinen ya da ileride geliştirilecek olan her türlü araca kayıt edilmesi, her türlü ses ve müzik kayıtları ile mimarlık eserlerine ait plan, proje ve krokilerin uygulanması da çoğaltma sayılır. Aynı kural, kabartma ve delikli kalıplar hakkında da geçerlidir.

Çoğaltma hakkı, bilgisayar programının geçici çoğaltmasını gerektirdiği ölçüde, programın yüklenmesi, görüntülenmesi, çalıştırılması, iletilmesi ve depolanması fiillerini de kapsar.

MADDE 9. – 5846 sayılı Kanunun 23 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 23. – Bir eseri, onun aslından veya işlenmesinden çoğaltma ile elde edilmiş nüshalarını dağıtmak, kiralamak veya satışa çıkarmak ya da herhangi bir biçimde ticaret konusu yapmak ve bu yoldan faydalanma hakkı yalnızca eser sahibinindir. Yurt dışında çoğaltılmış kopyaların yurt içine getirilmesi durumunda, eseri yagma ve faydalanma hakkı eser sahibinindir. Kendi izni olmadan yapılan nüshaların ithalini yasaklama hakkı münhasıran eser sahibine aittir.

Belirli nüshaların hak sahibinin yayma hakkını kullanması sonucu mülkiyeti devredilerek ülke sınırları içinde ilk satışı yada dağıtım yapıldıktan sonra bunların yeniden satışı ya da kiralanması biçiminde yayımı, kiralama ve kamuya ödünç verme hakkı saklı kalmak şartıyla, eser sahibine tanınan yayma hakkını ihlal etmez.

MADDE 10. – 5846 sayılı Kanununun 27 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 27. — Koruma süresi eser sahibinin yaşadığı müddetçe ve ölümünden itibaren 70 yıl devam eder.

Sahibinin ölümünden sonra alenileşen eserlerde koruma süresi ölüm tarihinden sonra 70 yıldır.

12 nci maddenin birinci fıkrasındaki hallerde koruma süresi, eserin aleniyet tarihinden sonra 70 yıldır; meğer ki eser sahibi bu sürenin bitmesinden önce adını açıklamış bulunsun.

İlk eser sahibi tüzelkişi ise, koruma süresi aleniyet tarihinden itibaren 70 yıldır.

MADDE 11. – 5846 sayılı Kanununun 28 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 28. – İlk defa Türkçe'den başka bir dilde yayınlanmış olan bir ilim ve edebiyat eseri, yayımlandığı tarihten itibaren 70 yıl içinde eser sahibi veya onun izniyle bir başka kişi tarafından Türkçe çevirisi yapılarak yayımlanmamış ise, 70 yılın geçmesi ile Türkçe'ye çevrilebilir.

MADDE 12. – 5846 sayılı Kanununun 29 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 29. – El işleri, küçük sanat eserleri, fotoğraf ve sinema eserleri için koruma süresi, aleniyet tarihinden itibaren 70 yıldır.

MADDE 13. – 5846 sayılı Kanununun 34 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Yayımlanmış musiki, ilim ve edebiyat eserlerinden ve alenileşmiş güzel sanat eserlerinden, maksadın haklı göstereceği bir nispet dahilinde iktibaslar yapılmak suretiyle, hal ve vaziyetinden eğitim ve öğretim gayesine tahsis edildiği anlaşılan seçme ve toplama eserler vücuda getirilmesi serbesttir. 2 nci maddenin üçüncü bendinde ve 4 üncü maddenin birinci fıkrasının birinci ve beşinci bentlerinde gösterilen neviden eserler, ancak seçme ve toplama eserin münderecatını aydınlatmak üzere iktibas edilebilir. Ancak bu serbestlik, hak sahibinin meşru menfaatlerine haklı bir sebep olmadan zarar verir veya eserden normal yararlanma ile çelişir şekilde kullanılamaz.

MADDE 14. – 5846 sayılı Kanununun 38 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 38. – Bütün fikir ve sanat eserlerinin, yayımlanma veya kâr amacı güdülmezsizin şahsen kullanmaya mahsus çoğaltılması mümkündür. Ancak, bu çoğaltma hak sahibinin meşru menfaatlerine haklı bir sebep olmadan zarar veremez ya da eserden normal yararlanmaya aykırı olamaz.

Herkes birinci fıkra hükmü çerçevesinde musiki, ilim ve edebiyat eserlerini işleyebileceği gibi başkasına da işletebilir.

Sözleşmede belirleyici hükümlerinin yokluğu durumunda, hata düzeltme de dahil, bilgisayar programının düşünüldüğü amaca uygun kullanımı için gerekli olduğu durumda, bilgisayar programının onu hukukî yollardan edinen kişi tarafından çoğaltılması ve işlenmesi serbesttir.

Bilgisayar programını yasal yollardan edinen kişinin programı yüklemesi, çalıştırılması ve hataları düzeltmesi sözleşme ile önlenemez. Bilgisayar programının kullanımı için gerekli olduğu sürece, bilgisayar programını kullanma hakkına sahip kişinin bir adet yedekleme kopyası yapması sözleşme ile önlenemez.

Bilgisayar programının kullanım hakkına sahip kişinin yapmaya hak kazandığı bilgisayar programının yuklenmesi, görüntülenmesi, çalıştırılması, iletilmesi veya depolanması fiillerini ifa

ettiği sırada, bilgisayar programının herhangi bir ögesi altında yatan düşünce ve ilkeleri belirlemek amacı ile, programın işleyişini gözlemlemesi, tetkik etmesi ve sınaması serbesttir.

Bağımsız yaratılmış bir bilgisayar programı ile diğer programların ara işlerliğini gerçekleştirmek üzere gerekli bilgileri elde etmek için, bilgisayar programının çoğaltılması ve işlenmesi anlamında kod'un çoğaltılmasının ve kod formunun çevirisinin de zorunlu olduğu durumlarda, bu fiillerin ifası aşağıdaki şartların karşılanması halinde serbesttir :

1. Bu fiillerin, ruhsat sahibi veya bir bilgisayar programının kopyasını kullanma hakkı sahibi diğer bir kişi tarafından veya onların adına bunu yapmaya yetkili kişi tarafından ifa edilmesi,

2. Araştırılışı gerçekleştirmek için gerekli bilginin, (1) numaralı bentte belirtilen kişilerin kulanımlarına sunulmaması,

3. Bu fiillerin, araştırılışı gerçekleştirmek için gereken program parçaları ile sınırlı olması.

Yukarıdaki fıkra hükümleri, onun uygulanması ile elde edilen bilgilerin;

1. Bağımsız yaratılmış bilgisayar programının araştırılışını gerçekleştirmenin dışında diğer amaçlar için kullanılmasına,

2. Bağımsız yaratılmış bilgisayar programının araştırılışı için gerekli olduğu durumlar dışında başkalarına verilmesine,

3. İfade ediliş bakımından esastan benzer bir bilgisayar programının geliştirilmesi, üretilmesi veya pazarlanması veya fikri hakları ihlal eden herhangi diğer bir fiil için kullanılmasına, izin vermez.

Altıncı ve yedinci fıkra hükümleri, programdan normal yararlanma ile çelişir veya hak sahibinin meşru yararlarına makul olmayan müdahale eder şekilde kullanılmasına izin verecek tarzda yorumlanamaz.

MADDE 15. – 5846 sayılı Kanunun 39 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 39. – Bir edebiyat eseri, ancak eser sahibinin yazılı izniyle müzik eserinde kullanılabilir.

Herhangi bir müzik eserinde kullanılan her türden güfte, libretto ve benzeri eserler bestelendiğinde, ortak eser kayıt, tescil ve ticarî dolaşıma konulmadan önce bu izin her aşamada belgelendirilir ve hak sahipleri ile diğer ilgililer tarafından denetlenir.

Güftelerin, konser ve radyo-televizyon programlarına konularak parasız dağıtılması ve ses taşıyıcılarının üstünde veya bunlarla birlikte vermek üzere bastırılması mümkündür. Bu imkânlardan yararlanan kimse, edebiyat eserinin ve eser sahibinin adını belirtmek zorundadır.

MADDE 16. – 5846 sayılı Kanunun "Meslek Birliklerinin Kurulması" başlıklı 42 nci maddesinin birinci ve ikinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Eser sahipleri ve komşu hak sahipleri, üyelerinin ortak çıkarlarını korumak ve mevzuatın öngördüğü esas ve usuller içinde bu kanun ile tanınmış haklarının takibini, alınacak ücretlerin tahsilini ve hak sahiplerine dağıtımını sağlamak üzere, Kültür Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca onaylanan tüzük ve tip statülere uygun olarak meslek birlikleri kurulabilirler. Alan tespiti tüzük ile belirlenir. Aynı alanda birden fazla meslek birliği kurulabilir. Her birlik ihtiyaçlar doğrultusunda şubeler açarak çalışabilir.

Meslek birlikleri, Kültür Bakanlığınca hazırlanarak Bakanlar Kurulunca onaylanan tip statüye uygun olarak, bir üst kuruluş kurulabilirler.

MADDE 17. – 5846 Sayılı Kanunun 43 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Radio - Televizyon Yayınlarında Telif Hakkı

Madde 43. – Radyo-Televizyon yayınlarında kullanılan fikir ve sanat eserlerine telif hakkı ödenir.

Her tür yayınlarda; tanıtım amacıyla kullanılan eserin tümü üzerindeki hakları zedelemeyecek düzeydeki kısa tespitler için, eser sahiplerinden izin alınmaz ve herhangi bir ücret ödenmez.

Eserlerin herhangi bir bölümünün söz veya müzik programlarını tanıtma, yardımcı dramatik unsur, sinyal, jenerik, geçiş müziği ve benzeri maksatlarla kullanılması kısa tespit sayılır.

Türkiye Radyo-Televizyon Kurumunun kısa dalga radyo istasyonlarından yurt dışına yapılacak yayınlarda yararlanılan eserler dolayısıyla eser sahiplerine ücret ödenmez.

MADDE 18. – 5846 sayılı Kanununun 44 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 44. – Malî hak sahipleri ile fikir ve sanat eserlerinin işaret, ses ve resimle tekrarına yarayan aletleri imal edenler ve basanlar; bu kanunun öngördüğü şekilde çoğaltarak satışa çıkarılacak, dağıtılacak veya başka türlü ticaret mevkiine konacak bir eserin bütün nüshalarında işaret ve seri numarası bulundurmamakla müştereken yükümlüdürler.

Her türlü boş video kaseti, ses kaseti, kompakt disk, bilgisayar disketi imal veya ticarî amaçla ithal eden gerçek ve tüzel kişiler, imalat veya ithalat bedeli üzerinden yüzde beşi geçmemek üzere Bakanlar Kurulu kararıyla belirlenecek orandaki miktarı keserek, bir ay içinde topladıkları meblağı, sonraki ayın engeç yarısına kadar Kültür Bakanlığı adına bir ulusal bankada açılacak özel hesaba yatırmakla yükümlüdürler.

Bakanlık bu hesapta toplanan miktarın 3/4'ünü, meslek birliklerinin temsil ettikleri hak sahiplerine dağıtılmak üzere meslek birlikleri arasında paylaşır. Meslek birlikleri bu parayı, Bakanlığın onaylayacağı dağıtım planlarına göre hak sahiplerine dağıtır. Bakanlık bu planları onaylarken, meslek birliklerince temsil edilen eserlerin özel kopyalama miktarını gözönüne alır. Bakanlık, bu miktarın geri kalan 1/4'ünü, kültürel ve sosyal amaçlarla ve fikri haklara tecavüzün önlenmesi için kullanır.

Fikir ve sanat eserleri nüshalarının şahsî veya umumî mahallerde temsil edilmek amacıyla kullanımlarına göre üzerlerine konacak işaret ve seri numaralarına, bunu taşımayan nüshaların toplatılmasına, çoğaltılan ve dağıtılan nüsha sayısının kime bildirileceğine ve diğer hususlara ilişkin usul ve esaslar Kültür Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle tespit edilir.

MADDE 19. – 5846 sayılı Kanununun 66 ncı maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Eser sahibi, ikamet ettiği yerde de tecavüzün ref'i ve men davası açabilir.

MADDE 20. – 5846 sayılı Kanununun 67 nci maddesinin dördüncü fıkrasının (2) numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

2. Güzel Sanat eserlerinde eser sahibi asıldaki değişikliğin kendisi tarafından yapılmadığını veya eserdeki adının kaldırılmasını yahut değiştirilmesini talep edebilir. Eski halin iadesi mümkün ise değişikliğin izalesi ammenin veya malikin menfaatlerini esaslı surette haleldar etmiyorsa eser sahibi eseri eski hale getirebilir.

MADDE 21. – 5846 sayılı Kanununun 68 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 68. – Eser, hak sahibinin izni olmadan çevrilmiş, sözleşme dışı veya sözleşmede belirtilen sayıdan fazla basılmış, diğer bir biçimde işlenmiş ya da radyo ve televizyon ile yayınlanmış, temsil edilmişse; izni alınmamış eser sahibi, rayiç bedel itibarıyla, uğradığı zararın en çok üç katını isteyebilir.

Bir eserden izinsiz çoğaltma yolu ile yarar sağlanıyorsa ve çoğaltılan kopyaları satışa çıkarılmamışsa, eser sahibi; çoğaltılmış kopyaların, çoğaltmaya yarayan film, kalıp ve benzeri araçların

imhasını veya maliyet fiyatını aşmamak üzere çoğaltılmış kopyaların ve çoğaltmaya yarayan film, kalıp ve benzeri gereçlerin uygun bir bedel karşılığında kendisine verilmesini ya da sözleşme olması durumunda isteyebileceği miktarın üç kat fazlasını talep edebilir. Bu husus, izinsiz çoğaltma yoluna giden kişinin yasal sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.

Bir eserin izinsiz çoğaltılan kopyaları satışa çıkarılmışsa veya satış haksız bir tecavüz oluşturursa, eser sahibi tecavüz edenin elinde bulunan nüshalar hakkında ikinci fıkrada yazılı şıklardan birini seçebilir.

Bedel talebinde bulunan kişi, tecavüz edene karşı onunla bir sözleşme yapmış olması halinde haiz olabileceği bütün hak ve yetkileri ileri sürebilir.

MADDE 22. – 5846 sayılı Kanununun 70 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Manevi hakları haleldar edilen kişi, uğradığı manevi zarara karşılık manevi tazminat ödenmesi için dava açabilir. Mahkeme, bu para yerine veya bunlara ek olarak başka bir manevi tazminat şekline de hükmedebilir.

MADDE 23. – 5846 sayılı Kanununun 71 inci maddesinin son cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Kişiler hakkında üç aydan bir yıla kadar hapis ve 300 milyon liradan 600 milyon liraya kadar ağır para cezasına hükümlenir.

MADDE 24. – 5846 sayılı Kanununun 72 nci maddesine (5) ve (6) numaralı bentler eklenmiş ve maddenin son cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

5. Bir eseri veya işlenmelerini kiralayan,

6. Eser sahibinin izni olmadan yapılan nüshaları ithal eden,

Kişiler hakkında üç aydan bir yıla kadar hapis ve 300 milyon liradan 600 milyon liraya kadar ağır para cezasına hükümlenir.

MADDE 25. – 5846 sayılı Kanununun 73 üncü maddesine (5) ve (6) numaralı bendler eklenmiş, maddenin son cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

5. Bu Kanun hükümlerine aykırı olarak çoğaltıldığını bildiği veya bilmesi icap ettiği bir eserin nüshalarını ticarî amaçla elinde bulunduran,

6. Yegane amacı bir bilgisayar programını korumak için uygulanan bir teknik aygıtın geçersiz kılınmasına veya izinsiz ortadan kaldırılmasına yarayan herhangi bir teknik aracı ticarî amaç için elinde bulunduran veya dağıtan,

Kişiler hakkında üç aydan üç yıla kadar hapis ve 300 milyon liradan 600 milyon liraya kadar ağır para cezasına hükümlenir.

MADDE 26. – 5846 sayılı Kanununun 80 inci maddesi bölüm alt başlığı ve madde başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

.A) Komşu Haklar ve Tecavüzün Önlenmesi :

I. Eser Sahibinin haklarına komşu haklar;

Madde 80. – Eser sahibinin maddî-manevî haklarına hâlel getirmemek şartıyla, fikir ve sanat eserlerini özgün bir biçimde icre eden, yorumlayan, icracı sanatçılarla bir icrayı ya da sesleri ilk defa tespit eden ses taşıyıcısı yapımcıları ve radyo-televizyon kuruluşlarının, eser sahibinin haklarına komşu hakları vardır.

Bir icracı sanatçının icrasını tespit etme, bu tespiti çoğaltma, kiralama, icranın telli-telsiz her türlü araçla yayınlanması ya da temsili suretiyle faydalanma hakkı münhasıran icracı sanatçıya aittir ve icracı sanatçının yazılı izni gereklidir. İcracı sanatçılar bu haklarını uygun bir bedel karşılığında sözleşmeyle yapımcıya devredebilirler.

Temsil, bir orkestra, koro veya tiyatro grubu tarafından icra edilirse, yalnız şefin izni yeterlidir.

Sanatkar veya grup; okuma, icra veya temsil için bir müteşebbis tarafından tutulmuş ise, müteşebbisin de izninin alınması gereklidir.

Bir kaydın doğrudan doğruya ya da dolaylı olarak çoğaltılması, kiralınması, telli-telsiz her türlü araçla yayınlanması ya da kamuya açık yerlerde temsili suretiyle o kayıttan faydalanma hakkı münhasıran yapımcıya aittir ve yapımcının yazılı izni gereklidir.

Radyo-televizyon kuruluşlarının yazılı izni olmaksızın, hiçbir kişi veya kuruluş, yapılan yayınların bütününe veya bir kısmını çoğaltamaz, telli-telsiz her türlü araçla tekrar yayımlayamaz, giriş ücretine tabi yerlerde gösteremez.

Aşağıda belirtilen hallerde komşu hak sahibinin yazılı izni gerekli değildir.

1. Fikir ve sanat eserlerinin kamu düzeni, eğitim-öğretim, bilimsel araştırma veya röportaj amacıyla ve kazanç amacı güdülmeksizin icra edilmesi ve kamuya arzı,

2. Fikir ve sanat eserleriyle radyo-televizyon programlarının yayınlanma ve kâr amacı güdülmeksizin şahsen kullanmaya mahsus çoğaltılması,

3. Radyo-televizyon kuruluşlarının kendi olanaklarıyla kendi yayınları için yaptıkları geçici tespitler,

4. Bu Kanunun 30 uncu, 32 nci, 34 üncü, 35 inci, 43 üncü, 46 ncı ve 47 nci maddelerinde belirtilen haller.

Ancak bu uygulama, hak sahibinin meşru menfaatlerine haklı bir sebep olmadan zarar veremez yada eserden normal yararlanmaya aykırı olamaz.

Sanatçılar, koro ve orkestralarda şef ve solistler, tiyatro gruplarında şeflik eden veya başrol alan aktörler işaret, resim ve ses nakline yarayan vasıtalarda adlarının belirtilmesini isteyebilirler.

Komşu hak sahipleri de eser sahipleri gibi, tecavüzün ref'i, tecavüzün men'i ve tazminat davası haklarından faydalanabilirler.

Bu maddede belirtilen yazılı izni almadan bir komşu hak sahibinin haklarına tecavüz edenler hakkında üç aydan bir yıla kadar hapis, 300 milyon liradan 600 milyon liraya kadar ağır para cezasına hükmolunur.

MADDE 27. – 5846 sayılı Kanunun 81 inci maddesi madde başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

II. Fikri haklara tecavüzün önlenmesi :

Madde 81. – Bir eserin çoğaltılabilmesi için basımevi, yapımevi veya dolmuş tesisine, eser sahibi veya hak sahibi olduğunun noter tasdikli ve 52 nci maddeye uygun sözleşme veya yetki belgesi ile kanıtlanması gerekir. Eseri çoğaltanlar Maliye Bakanlığından, tasdikli sipariş fişi ve irsalıyesi doldurmak ve bunları fatura ile göstermek zorundadırlar.

Sürelili olmayan yayınlara, Kültür Bakanlığından alınacak bandrolün yapıştırılması zorunludur. Bandrol alabilmek için birinci fıkrada sayılan belgelerin ibrazı gerekir. Bu ibraz üzerine, başka bir işleme gerek olmaksızın onbeş gün içinde bandrol verilir. Belge alınmasıyla ilgili esas ve usulier, Kültür Bakanlığına hazırlanacak yönetmelikle belirlenir.

Fikir ve sanat eserleri sahiplerinin ve hak sahiplerinin malî veya komşu haklarının hak sahibi dışındaki kişiler tarafından izinsiz olarak kullanılması halinde, eser ve malî hak sahiplerinin ya da yetkili Meslek Birliğinin başvurması üzerine, tecavüzün gerçekleştiği veya sonuçlarının meydana geldiği yerin Cumhuriyet Başsavcılığı; yetkili yargıçtan, usulsüz çoğaltılmış ya da temsil edilmiş eser nüshalarının toplatılmasını ve bu konuda kullanılan teknik araçların mühürlenmesini talep edebilir.

Gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet Başsavcısı, üç gün içinde yetkili yargıcın onayına sunulmak üzere toplatma ve mühürleme kararını resen verebilir.

Hak sahipleri haklarını kanıtlayan belgelerle birlikte, suçun dava zaman aşımı süresi içinde kalması koşulu ile tecavüzü ve faili öğrendikleri tarihten itibaren altı ay içinde Cumhuriyet Başsavcılığına başvuruda bulunabilirler. Bu suçla ilgili olarak 3005 sayılı Meşhud Suçların Muhakeme Usulü Kanunu hükümleri uygulanır.

Bu maddede belirtilen yazılı izinleri ve bandrolü almadan işaret, resim ve ses tekrarına yarayan alet veya yöntemlerle eserleri çoğaltan veya yayanlar hakkında, üç aydan bir yıla kadar hapis ve 300 milyon liradan 600 milyon liraya kadar ağır para cezasına hükmolunur.

MADDE 28. – 5846 sayılı Kanunun 82 inci maddesi madde başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

III. Komşu hakların kapsamı ve süreleri :

Madde 82. – Bu Kanunun icracı sanatçılarla ilgili hükümleri;

1. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan,

2. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmamakla birlikte; icraları, Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde gerçekleştirilen, bu Kanun hükümlerinin uygulandığı ses taşıyıcılarına dahil edilen ve bir ses taşıyıcısına tespit edilmemiş ancak bu Kanun hükümlerinin uygulandığı radyo-televizyon yayınlarıyla yayınlanan,

İracı sanatçılara uygulanır.

Bu Kanunun ses taşıyıcıları ile ilgili hükümleri;

1. Yapımcıları Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan,

2. Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde bulunan,

Ses taşıyıcılarına uygulanır.

Bu Kanunun radyo-televizyon yayınlarıyla ilgili hükümleri;

1. Merkezleri Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde olan,

2. Türkiye Cumhuriyeti sınırları içindeki yansıtıcı ile yayınlanan,

Radyo-televizyon programlarına, uygulanır.

Bu Kanunun komşu haklarla ilgili hükümleri, Türkiye Cumhuriyetinin taraf olduğu bir uluslararası anlaşma hükümlerine göre korunan icracı sanatçılara, yapımcılara ve radyo-televizyon kuruluşlarına da uygulanır.

İracı sanatçıların hakları, icranın tesbitinin ilk yayımlandığı tarihten başlayarak, 70 yıl devam eder. İcra yayınlanmamışsa bu süre, icranın ilk aleniyet kazanmasıyla başlar.

Yapımcıların hakları, ses taşıyıcılarının ilk yayımlandığı tarihten başlayarak 70 yıl devam eder.

Radyo-televizyon kuruluşlarının hakları, programın ilk yayımlandığı tarihten başlayarak 70 yıl devam eder.

MADDE 29. – 5846 sayılı Kanuna aşağıdaki ek 2 nci madde eklenmiştir.

EK MADDE 2. – Bu Kanundaki koruma süreleri komşu haklar, sinema eserleri, bilgisayar programları ve veri tabanları bakımından, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra alenileşen eserlere, işlenmelere ve mahsullere uygulanır. Bu Kanunun sinema eseri sahipliği ile ilgili hükümleri, bu Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra yapımına başlanan sinema eserlerine uygulanır.

MADDE 30. – 5846 sayılı Kanuna aşağıdaki ek 3 üncü madde eklenmiştir.

EK MADDE 3. – Komşu Haklara ilişkin uygulamalar hakkındaki esaslar, kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 6 ay içerisinde çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

MADDE 31. – 5846 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 5. – Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce kurulmuş olan meslek birlikleri, tip statülerin yayımından itibaren bir yıl içinde Kültür Bakanlığının gözetiminde, Kanunun ilgili hükümleri ve tip statü ilkeleri doğrultusunda yeni meslek birliklerine dönüştürülürler ve bu süre içinde yapacakları genel kurul toplantısı ile yeni organlarını oluştururlar.

Birinci fıkraya hükümlerine uymayan meslek birlikleri, birinci yılın sonunda kendiliğinden dağılmış sayılır.

MADDE 32. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 33. – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Cilt	Birleşim	Sayfa
63	119	206
79	74	16
83	95	346:358,359:386
	96	398:440
84	97	39:41,41:57
	98	183:186
	99	271:282,283:314
	101	462:481,482:491
	102	540:545
87	115	122:133
	118	359:360
	119	416:437,441:462
88	120	17:32,33:35,39:59

I. – Gereççeli 771 S. Sayılı Basmayazı Türkiye Büyük Millet Meclisinin 95 inci Birleşim tutanağına bağlıdır.

II. – Bu Kanun; Türkiye Buyuk Millet Meclisinin Adalet ve Millî Eğitim Komisyonları görüşmüştür.

III. – Esas No. : 1/722